

D.05.02.01a NAWIERZCHNIA Z KRATY DROGOWEJ**1. WSTĘP****1.1. Przedmiot ST**

Przedmiotem niniejszej Specyfikacji Technicznej są wymagania dotyczące wykonania i odbioru robót związanych z wykonywaniem nawierzchni z kraty drogowej typu ECORASTER E50 dla zadania budowy ciągu pieszego - połączenie ulic Skalica i Wzgórze w Krakowie w ramach zadania "Program budowy chodników".

1.2. Zakres stosowania ST

Specyfikacja Techniczna jest stosowana jako dokument przetargowy i kontraktowy przy zlecaniu i realizacji robót wymienionych w pkt. 1.1.

1.3. Zakres robót objętych ST

Ustalenia zawarte w niniejszej specyfikacji dotyczą zasad prowadzenia robót związanych z wykonywaniem nawierzchni z kraty drogowej typu ECORASTER E50 gr. 5,0 cm na podsypce grysowej gr. 2,0 cm.

1.4. Określenia podstawowe

1.4.1. Krata drogowa typu ECORASTER E50 to płaska okładzina nawierzchni o strukturze kraty. Wzajemne połączenie uzyskuje się za pomocą zatrzasków.

1.4.2. Pozostałe określenia podstawowe są zgodne z obowiązującymi, odpowiednimi polskimi normami i z definicjami podanymi w ST D-00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 1.4.

1.5. Ogólne wymagania dotyczące robót

Ogólne wymagania dotyczące robót podano w ST D-00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 1.5.

2. MATERIAŁY**2.1. Ogólne wymagania dotyczące materiałów**

Przedmiotem Ogólnej Specyfikacji Technicznej jest krata drogowa typu ECORASTER E50, przeznaczona do budowy (trawiastych lub bez trawy) utwardzonych nawierzchni drogowych dla pieszych i ruchu kołowego.

Kratka drogowa to element modułowy o wymiarach 0,33 m x 0,33 m x 0,05 m, który składa się z komórek o różnych kształtach oraz z samoblokujących się, krawędziowych zaczepów umożliwiających spinanie pojedynczych krutek między sobą w dowolne powierzchnie. W skład kompletu wchodzi również narożniki skarpowe 30° i 50° oraz znacznik parkingowy, które służą do wyznaczenia poziomych linii rozdzielających i oznakowanie kierunku ruchu pojazdów. Ogólne wymagania dotyczące materiałów, ich pozyskiwania i składowania, podano w ST D-00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 2.

2.2. Krata trawnikowa – przeznaczenie, zakres i warunki stosowania**2.2.1. Przeznaczenie**

Nawierzchnia z kratką drogową tworzy utwardzoną nawierzchnię trawiastą lub bez trawy. Kratka drogowa posiada konstrukcję "plastra miodu" o ściankach między komórkami o grubościach, które pozwalają na przenoszenie nacisków pochodzących od pojazdów samochodowych. Podczas opadów atmosferycznych kratka drogowa stabilizuje grunt i zabezpiecza pojazdy przed ugrzęźnięciem. Jednocześnie umożliwia naturalną cyrkulację wody. Kratka drogowa może być stosowana również przy obsiewie nawierzchni w celu zapewnienia estetycznego wyglądu i z jednoczesną ochroną rosnącej w niej trawy przed zniszczeniem od kół pojazdów samochodowych. Ponadto, nawierzchnia z kratką drogową z wypełnieniem kruszywem oraz przy podbudowie z kruszyw stabilizowanych mechanicznie z ograniczoną zawartością frakcji drobnych, w technologii tłucznia kamiennego lub jednofrakcyjnych kruszyw lekkich według stosownych Aprobatach Technicznych mogą spełniać rolę nawierzchni przepuszczalnej.

2.2.2. Zakres stosowania

Zakres stosowania kratki drogowej w budownictwie drogowym wg kategorii zastosowania: kategoria A: Nawierzchnie chodników i parkingów z dopuszczonymi pojazdami ≤ 2500 kg:

- ścieżki i ciągi piesze w parkach (tylko z obsiewem trawą),
- wjazdy do garaży,
- stanowiska dla przyczep campingowych,

- parkingi samochodowe

kategoria B: Nawierzchnie dla stanowisk postojowych dla samochodów ciężarowych

kategoria C: Nawierzchnie przeznaczone dla ruchu i jezdni manewrowych:

- pobocza dróg,
- osiedlowe drogi dojazdowe do budynków mieszkalnych, dojazdy do biurów i obiektów produkcyjnych,
- drogi dojazdowe i place manewrowe wzdłuż bloków mieszkalnych i obiektów przemysłowych,

- drogi pożarowe poza strefą pożarową

kategoria D: Zabezpieczenia i umocnienia

- osłona przestrzeni wokół drzew rosnących wzdłuż chodników,
- umacnianie obrzeży rowów odwadniających,
- zabezpieczanie skarp przed erozją.

2.2.3. Warunki stosowania

Konstrukcja nawierzchni z kratką drogową składa się z:

- warstwy wierzchniej zbudowanej z kratki drogowej oraz z warstwy wyrównawczej z kruszywa,
- warstwy podbudowy.

Warstwy podbudowy dla zakresu stosowania z punktu 2.2, podpunkty A i B powinny odpowiadać przepisom zawartym w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 43 poz. 430 z dnia 14 maja 1999 r.).

Nawierzchnia z kratką drogową może być ograniczona obrzeżem, listwami, rzędem kostek brukowych, itp.

2.2.4. WŁAŚCIWOŚCI TECHNICZNO- UŻYTKOWE, WYMAGANIA

Właściwości, wymagania i metody badania surowca do produkcji kratki drogowej zawarto w tablicy 1.

Wymiary:	330 mm x 330 mm x 50mm
Grubość ścian:	5,0 mm
Wytrzymałość:	do 350t/m ² (niewypełniona)
Waga 1 m ² :	9,55 kg
Waga 1 szt:	1,06 kg
Wysokość:	50 mm
Materiał:	100% materiał recyklingowy (poliolefin)
Wytrzymałość na ściskanie:	do 20 t nacisku osi zgodnie z DIN 1072
Stabilność formy:	zakres temperatury -50°C do 90°C
Higroskopijność:	0,01%
Rozpuszczalność:	Odporna na kwasy, zasady, alkohole, oleje i benzynę (sól drogową, amoniak, kwaśne deszcze)

Grubość poszczególnych warstw nawierzchni umocnionych kratką drogową ECORASTER E50 zależy od zastosowania i od przewidywanego rodzaju pojazdów samochodowych.

Warstwa nośna w zależności od planowanego przeznaczenia może być wykonana, np. jako podbudowa z tłucznia kamiennego lub z kruszyw łamanych w technologii stabilizacji mechanicznej. Grubość warstwy nośnej powinna być określona w projekcie technicznym w zależności od zastosowania (tablica 5 w części C) i od przewidywanego rodzaju pojazdów samochodowych.

Właściwości, wymagania i metody badania dla wykonanej nawierzchni z kratką drogową z podbudową stabilizowaną mechanicznie (nieulepszona) według PN- S-06102:1997 lub podbudową z tłucznia kamiennego według PN-S-96023:1984 zawiera tablica 3.

Tablica 3

Lp.	Właściwości	Jedn.	Wymagania dla kategorii			Metoda badania
			A	B	C	
1	2	3	4			5
1	Wtórny moduł odkształcenia podbudowy *), co najmniej	MPa	60	100	***)	PN-S-06102:1997, zał. A **)
2	Ugięcie całkowite nawierzchni, co najwyżej	mm	3,5			
3	Wtórny moduł odkształcenia nawierzchni, co najmniej	MPa	80			
*) Badanie kontrolne wykonania podbudowy przed ułożeniem podłoża trawnika lub kratki drogowej						
**) Badanie z uwzględnieniem specyfiki nawierzchni z kratką drogową przeprowadzone jako badanie kontrolne nawierzchni po odpowiednim okresie jej stabilizacji						
***) Zgodnie z warunkami zawartymi w punkcie 2 Aprobaty Technicznej Nr AT/2009-03-1366						

3. SPRZĘT

3.1. Ogólne wymagania dotyczące sprzętu

Ogólne wymagania dotyczące sprzętu podano w ST D-00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 3.

4. TRANSPORT

4.1. Ogólne wymagania dotyczące transportu

Ogólne wymagania dotyczące transportu podano w ST D-00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 4.

4.2. Transport krat drogowych

Kratkę drogową można składować w warunkach naturalnych.

Załadunek, przewóz i rozładunek kratki drogowej należy prowadzić w taki sposób, aby nie nastąpiło jej uszkodzeniei zabrudzenie.

Opakowanie, składowanie i transport kratki drogowej według zaleceń producenta.

Podczas transportu pakiety kratki drogowych powinny być zabezpieczone przed przesuwaniem.

4.3. Sposób znakowania wyrobu

Wyrób należy oznakować znakiem budowlanym zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 11

sierpnia 2004 r. w sprawie sposobów deklarowania zgodności wyrobów budowlanych oraz sposobu znakowania ich znakiem budowlanym (Dz. U. Nr 198, poz. 2041 z późniejszymi

zmianami). Na każdym opakowaniu z kratkami drogowymi należy umieścić etykietę zawierającą następujące informacje:

- nazwę i adres producenta,
- nazwę wyrobu,
- rodzaj kratki,
- kolor kratki,
- zakres zastosowania,
- datę produkcji,
- numer ewidencyjny kontroli,
- numer Aprobaty Technicznej,
- numer deklaracji zgodności.

5. WYKONANIE ROBÓT

5.1. Ogólne zasady wykonania robót

Ogólne zasady wykonania robót podano w ST D-00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 5.

Elementy nawierzchni z kratką drogową, którymi są podłoże naturalne, warstwa lub warstwy podbudowy, warstwa wyrównawcza i krawężnik lub obrzeże wykonuje się na podstawie projektu technicznego.

5.2. Podłoże

Przed zakryciem warstwy wyrównawczej kratką drogową należy sprawdzić, według specyfikacji technicznej zawartej w projekcie technicznym:

- przygotowanie oraz zagęszczenie podłoża naturalnego,
- wykonanie warstwy lub warstw podbudowy,
- wykonanie podłoża trawnika,
- wbudowanie krawężnika lub obrzeża.

Przydatność gruntu podłoża naturalnego oraz jego zagęszczenie należy określić wg PN-B-04481:1988.

Kontrola jakości kruszyw i wykonania warstwy nośnej jest prowadzona w zależności od przyjętej technologii dla planowanego przeznaczenia nawierzchni z kratką drogową typu ECORASTER E50.

W przypadku wykonywania warstwy nośnej jako podbudowy z tłucznia kamiennego należy stosować wymagania według PN-S-96023:1984 lub z kruszyw łamanych wbudowanych w technologii stabilizacji mechanicznej wg PN-S-06102:1997.

W przypadku stosowania krawężnika lub obrzeża należy sprawdzić jego oparcie na warstwie nośnej.

5.3 Przygotowanie warstwy wyrównawczej z mieszanki grys i piasku podłoża

Warstwę wyrównawczą wykonuje się z mieszanki grys z grupy frakcji od 4 mm do 10 mm i piasku. Można w przypadku obsiewu trawą dodać do tej mieszaniny ziemię kompostową, glebę rodzimą lub torf ogrodniczy w odpowiednich ilościach.

Warstwę podłoża trawnika o grubości od 0,08 m do 0,10 m wykonuje się w przypadku obsiewu trawą z mieszaniny o składzie:

- piasek (od 0,5 mm do 0,6 mm) w ilości od 60 % v/v do 80 % v/v,
- ziemia kompostowa lub gleba rodzima w ilości od 15 % v/v do 35 % v/v,
- torf ogrodniczy w ilości od 4 % v/v do 5 % v/v.

5.3. Podbudowa

Rodzaj podbudowy przewidzianej do wykonania pod ułożenie krat drogowych powinien być zgodny z dokumentacją projektową.

Podbudowa powinna być przygotowana zgodnie z wymaganiami określonymi w specyfikacjach dla odpowiedniego rodzaju podbudowy.

5.4 Montaż kratki drogowej

Elementy ułożonej kratki należy wypełnić kruszywem. Montaż kratek drogowych należy rozpocząć od narożnika. Pierwszą kratkę ustawiamy zaczepami w kierunku rozbudowywanej powierzchni w odległości 1 cm od obrzeża. W celu równomiernego rozłożenia kratek drogowych nie należy rozkładać pojedynczymi rzędami, tj. w jednym kierunku. Można rozkładać gotowe połączone kratki drogowe z palety. W celu dostosowania płyty kratki drogowej do płaszczyzny zabudowania, kratka może być przycinana do wymaganych wymiarów za pomocą piły ręcznej, wyrzynarki lub pilarki. W przypadku pokrywania większych powierzchni zaleca się montaż elementów kompensacyjnych w odległości od 5 m do 10 m.

5.5 Wypełnienie kratki drogowej

Wypełnienie komór kratki drogowej może być wykonane w dwojaki sposób, tj. przez:

- wypełnienie trawą, - nie dotyczy
- wypełnienie kruszywem.

5.5.1 Wypełnienie trawą

Komory ułożonej kratki drogowej zasypuje się ziemią ogrodową na taką wysokość, aby po czasie, gdy ziemia

ogrodowa ulegnie samoistnej konsolidacji wspomaganej równomiernym zraszaniem, powierzchnia ziemi ogrodowej

znajdowała się co najmniej 5 mm poniżej górnej krawędzi kratki.

Zasianie trawy należy przeprowadzić w ilościach zgodnych z instrukcją producenta nasion.

Przy lekkiej glebie

wypełniającej kratki drogowe można nasiona wymieszać wcześniej z glebą i wypełnić nią komory. W okresie

intensywnego wzrostu trawy należy glebę utrzymywać w stanie dużej wilgotności i należy też unikać długotrwałego

parkowania pojazdów.

Po całkowitym zarośnięciu kratek drogowych trawą należy powstałą powierzchnię traktować podobnie jak zwykły

trawnik. Wszystkie prace pielęgnacyjne, nawożenie i podlewanie powinno być takie same jak przy intensywnie

eksploatowanych trawnikach.

4.5.1 Wypełnienie kruszywem

Komory kratki drogowej ułożonej na warstwie wyrównawczej (pkt. 2.3) należy wypełnić grysem frakcji 8/16 mm według PN-B-11112:1996. Wysokość wypełnienia powinna być taka, aby po czasie, gdy grys ulegnie samoistnej konsolidacji, powierzchnia grysu znajdowała się 5 mm poniżej górnej krawędzi kratki drogowej.

5.4. Obramowanie nawierzchni

Do obramowania nawierzchni z kraty trawnikowej można stosować krawężniki uliczne betonowe.

6. KONTROLA JAKOŚCI ROBÓT

6.1. Ogólne zasady kontroli jakości robót

Ogólne zasady kontroli jakości robót podano w ST D-00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 6.

6.2. Obowiązujący system oceny zgodności

Zgodnie z art. 4, art. 5 ust.1, pkt. 3 oraz art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (Dz.U. Nr 92, poz. 881) wyrób, którego dotyczy niniejsza Aprobata Techniczna, może być wprowadzony do obrotu i stosowania przy wykonywaniu robót budowlanych w zakresie odpowiadającym jego właściwościom użytkowym i

przeznaczeniu, jeżeli producent dokonał oceny zgodności, wydał krajową deklarację zgodności z Aprobata Techniczną IBDiM Nr AT/2009-03-1366 i oznakował wyrób znakiem budowlanym, zgodnie z obowiązującymi przepisami. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie sposobów deklarowania zgodności wyrobów budowlanych oraz sposobu znakowania ich znakiem budowlanym (Dz. U. Nr 198, poz. 2041 z późniejszymi zmianami) oceny zgodności wyrobu z Aprobata Techniczną IBDiM Nr AT/2009-03-1366 dokonuje producent, stosując system 4.

W przypadku systemu 4 oceny zgodności, producent może wystawić krajową deklarację zgodności wyrobu z Aprobata Techniczną IBDiM Nr AT/2009-03-1366, na podstawie:

- a) wstępnego badania typu prowadzonego przez producenta,
- b) zakładowej kontroli produkcji.

6.3. Badania w czasie robót

6.3.1. Sprawdzenie podłoża i podbudowy

Sprawdzenie podłoża i podbudowy polega na stwierdzeniu ich zgodności z dokumentacją projektową i odpowiednimi ST.

6.3.2. Sprawdzenie podsypki

Sprawdzenie podsypki w zakresie grubości i wymaganych spadków poprzecznych i podłużnych polega na stwierdzeniu zgodności z dokumentacją projektową niniejszej ST.

6.4. Sprawdzenie cech geometrycznych nawierzchni

6.4.1. Nierówności podłużne

Nierówności podłużne nawierzchni mierzone łata lub planografem zgodnie z normą BN-68/8931-04 [4] nie powinny przekraczać 0,5 cm.

6.4.2. Spadki poprzeczne

Spadki poprzeczne nawierzchni powinny być zgodne z dokumentacją projektową.

6.4.3. Niweleta nawierzchni

Różnice pomiędzy rzędnymi niwelety nawierzchni nie powinny przekraczać - 1 cm.

6.4.4. Szerokość nawierzchni

Szerokość nawierzchni nie może różnić się od szerokości projektowanej o więcej niż ± 5 cm.

6.4.5. Grubość podsypki

Podsypkę należy wykonać zgodnie z dokumentacją projektową.

6.5. Częstotliwość pomiarów

Częstotliwość pomiarów dla cech geometrycznych nawierzchni z kraty drogowej, wymienionych powinna być dostosowana do powierzchni wykonanych robót.

Zaleca się, aby pomiary cech geometrycznych były przeprowadzone nie rzadziej niż 2 razy na 100 m².

8. ODBIÓR ROBÓT

8.1. Ogólne zasady odbioru robót

Ogólne zasady odbioru robót podano w ST D-00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 8.

Roboty uznaje się za wykonane zgodnie z dokumentacją projektową, ST i wymaganiami Inżyniera, jeżeli wszystkie pomiary i badania z zachowaniem tolerancji wyszły pozytywnie.

8.2. Odbiór robót zanikających i ulegających zakryciu

Odbiorowi robót zanikających i ulegających zakryciu podlegają:

- przygotowanie podłoża,
- wykonanie podbudowy,
- wykonanie podsypki,
- wykonanie ławy pod krawężniki.
- wykonanie fugi wokół kraty
- wykonanie wypełnienia mineralnego.

Zasady ich odbioru są określone w ST D-00.00.00 „Wymagania ogólne”.

9. PODSTAWA PŁATNOŚCI

9.1. Ogólne ustalenia dotyczące podstawy płatności

Ogólne ustalenia dotyczące podstawy płatności podano w ST D-00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 9.

9.2. Cena jednostki obmiarowej

Cena wykonania 1 m² nawierzchni z kraty trawnikowej obejmuje:

- prace pomiarowe i roboty przygotowawcze,
- oznakowanie robót,
- przygotowanie podłoża,
- dostarczenie materiałów,
- ułożenie kraty drogowej polietylenowej ECORASTER E50,
- wypełnienie fugą,
- wykonanie wypełnienia mineralnego
- przeprowadzenie badań i pomiarów wymaganych w specyfikacji technicznej.

10. PRZEPISY ZWIĄZANE

Normy

1. PN-B-06712 Kruszywa mineralne do betonu zwykłego
2. BN-80/6775-03/04 Prefabrykaty budowlane z betonu. Elementy nawierzchni dróg, ulic, parkingów i torowisk tramwajowych. Krawężniki i obrzeża
3. BN-68/8931-01 Drogi samochodowe. Oznaczenie wskaźnika piaskowego
4. BN-68/8931-04 Drogi samochodowe. Pomiar równości nawierzchni planografem i łatą.